

Rīga, 04.04.2023. Nr. 2023-5-1/17

**Valsts kancelejai
Ārlietu ministrijai
Valsts prezidenta kancelejai**

Informācijai:
LU Diasporas un migrācijas pētījumu centram

Par priekšlikumu uzturēšanu pārskatītajam dokumentam “Valsts kancelejas nolikums” (23-TA-251)

Biedrība 2023.gada 3.martā iesniedza priekšlikumu Valsts kancelejas uzdevumiem Nolikuma 4.punktā pievienot sadarbību ar starptautiskajās organizācijās strādājošajiem diasporas profesionāļiem un viņus apvienošajām organizācijām Diasporas likuma izpratnē, 4.27.punktu izsakot šādā redakcijā:

“4.27. atbilstoši kompetencei sadarbojas ar ārvalstu valsts pārvaldes institūcijām, starptautiskajām organizācijām un ārvalstu tehniskās palīdzības programmu un projektu pārstāvjiem un ekspertiem, kā arī starptautiskajās organizācijās strādājošajiem diasporas profesionāļiem un viņus apvienošajām nevaldības organizācijām.”.

2023.gada 4.aprīlī biedrība tika epastā informēta, ka priekšlikums nav ņemts vērā ar šādu pamatojumu:

“Normatīvā akta tekstam ir jābūt lakoniskam, līdz ar to jāizvairās no liekvārdības, kā arī normatīvā akta projektā nepārraksta normas, kas atkārto citos vispārējos un speciālajos tiesību aktos ietvertu normatīvo regulējumu. Vēršam uzmanību, ka diasporas iesaistes veicināšanu valsts pārvaldē paredz Diasporas likums. Līdz ar to šāda dublējoša regulējuma ietveršana noteikumu projektā nav atbalstāma.”

Biedrība uztur savu priekšlikumu, pamatojoties uz šādiem argumentiem:

- 1) Valsts kancelejas nolikums pēc normatīvo akta veida ir MK noteikumi. Atbilstoši normatīvo aktu hierarhijai, tie ir pakārtoti likumiem un paredz kārtību likumu ieviešanai. Līdz ar to konkrētu piemērošanas normu iekļaušana MK noteikumos nav uzskatāma par “liekvārdību”, bet gan par šim normatīvo aktu veidam nepieciešamu detalizāciju, lai normas būtu praktiski piemērojamas.
- 2) Diasporas likums paredz vispārīgu uzdevumu valsts iestādēm nodrošināt “diasporas iesaisti Latvijas tautsaimniecības, eksporta un investīciju attīstīšanā un veicināšanā, zināšanu un

tehnoloģiju pārnēsē, valsts pārvaldē, pētniecībā un izstrādē” (4.panta 13.punkts). Taču Diasporas likumā nav noteikta atbildīgā iestāde šī uzdevuma izpildei attiecībā uz diasporas iesaisti valsts pārvaldē. Atbilstoša mandāta ietveršana Valsts kancelejas nolikumā līdz ar to nav uzskatāma par “dublējošu”, bet gan nepieciešamu, lai nodrošinātu arī Valsts kancelejai saistoša vispārīga likuma piemērošanu un tā mērķu sasniegšanu.

Diasporas likuma kā vispārīgo tiesību normu piemērošanai nepieciešamās speciālās tiesību normas jau ir ietvertas arī citos likumos, piemēram, Likumā par iedzīvotāju ienākumu nodokli (attiecībā uz remigrējušu diasporas piederīgo pensijas ienākumiem), Dzīvesvietas deklarēšanas likumā par ārvalstīs dzīvojošo dzīvesvietas reģistrāciju, kā arī Ministru Kabineta noteikumos (piemēram, attiecībā uz atbalstu remigrējušo uzņēmējdarbībai u.c.).

Minētais liecina, ka biedrības priekšlikums ir uzturams. Biedrības ieskatā tas ir veids, kā piesaistīt diasporas pārvaldības jomas profesionāļu potenciālu Latvijas valsts pārvaldei.

Pētījumu dati liecina, ka starptautiskajās organizācijās strādā ievērojams skaits profesionāļu ar saknēm Latvijā un viņi ir vērtīgs resurss Latvijas valsts pārvaldes attīstībai, ko piesaistīt ar atbilstīgām starptautiskas mobilitātes, pieredzes apmaiņas un cita veida sadarbības aktivitātēm¹. Ar Valsts kancelejas aktīvu iesaisti ir sākts veidot noturīgāku ietvaru šāda veida sadarbībai², un Valsts kancelejai ir būtiska loma šo profesionāļu sadarbības sekmēšanai ar dažādu nozaru ministrijām, taču trūkst attiecīga mandāta.

Šāda sadarbība arī sekmēs citu Valsts kancelejas uzdevumu īstenošanu, piemēram, līdz ar starptautiskās prakses un pieredzes pārņemšanu no starptautisko organizāciju profesionāļiem veicinās inovāciju ieviešanu un attīstību valsts pārvaldē (Nolikuma 4.13.punkts), kā arī atbilstoši OECD rekomendācijām sekmēs lēmumu pieņemšanas procesu un valsts pārvaldes prasmju internacionalizāciju kā nosacījumu efektīvai publiskajai pārvaldei, risinot pārrobežu izaicinājumus³.

¹ Bela, B., Mieriņa, I., Pinto. E. Latvijas profesionāļu iesaiste diasporas diplomātijā un tīklojuma diplomātijas potenciāls: pētījuma rezultāti. Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Sociālo un politisko pētījumu institūta Diasporas un migrācijas pētījumu centrs. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2022. 94 lpp.; https://www.diaspora.lv.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/diaspora/petijumi/Petijums-prof-iesaiste-diasporaa.pdf

² <https://lvportals.lv/dienaskartiba/343768-riga-pirimo-reizi-norisinas-starptautiskajas-organizacijas-stradajoso-latvijas-ekspertu-forums-2022>

³ OECD 2022.gada 10.jūnija rekomendācija OECD/LEGAL/0475 “Recommendation of the Council on International Regulatory Co-operation to Tackle Global Challenges”, 2022.gada 18.novembra Publiskās pārvaldības komitejas deklarācija OECD/LEGAL/0484 “Declaration on Building Trust and Reinforcing Democracy”, OECD 2019.gada 17.janvāra Rekomendācija OECD/LEGAL/0445 par valsts dienesta līderību un kapacitāti, kas paredz dalībvalstīs nodrošināt tāda atsaucīga un pielāgoties spējīga valsts dienesta darbību, kurš spēj risināt esošos un potenciālos izaicinājumus un rīkoties mainīgos apstākļos.

#esiLV valdes locekle

Elīna Pinto

#esiLV valdes locekle

Ieva Jākobsone-Bellomi